

محمد نشین واژه ها

زمانه و زندگی استاد سید کوچک هاشمی زاده

به کوشش:

غلامرضا قربانی مقدم

حسین ریشه‌ری نژاد

حمید زارعی

سرشناسه: هاشمی نژاد، سید کوچک
 عنوان و نام پدیدآور: هم نشین واژه‌ها (زمانه و زندگی استاد سید کوچک هاشمی زاده / به کوشش: غلامرضا قربانی
 مقدم، حسین ریشهری نژاد، حمید زارعی
 مشخصات نشر: قم: نگاه آشنا، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: [۱۵۲] ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۰۱-۶۹-۲
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: زندگی‌نامه
 شناسه افزوده: سید کوچک هاشمی زاده
 شناسه افزوده: حسین ریشهری نژاد
 شناسه افزوده: حمید زارعی
 رده بندی کنگره: PS۳۶۱۹
 رده بندی دیویی: ۸۱۳/۶ [ج]
 شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۵۶۹۶۱
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

هم نشین واژه‌ها
 نویسنده: غلامرضا قربانی مقدم
 حسین ریشهری نژاد
 حمید زارعی
 ناشر: نگاه آشنا
 صفحه‌آرایی: زیبا کتاب
 تاریخ و نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۰۱-۶۹-۲

۰۲۵-۳۷۸۳۹۸۳۶

۰۲۵-۳۷۸۳۹۸۳۷

۰۲۵-۳۷۷۳۴۹۳۹

۰۹۱۲۱۵۱۰۳۴۴

مرکز پخش انتشارات زرین

تهران خ انقلاب - خ فخرآری خ
 وحید نظری شرقی، پلاک ۶۱ طبقه اول
 واحد ۱۱۲

۰۲۱-۶۶۹۰۹۰۶۸

کذیه حقوق این اثر ترجمه، متعلق به
 انتشارات نگاه آشنا، می‌باشد و
 هرگونه خرید و فروش یا مترجم و یا
 کپی از متن کتاب غیرقانونی بوده و
 قطعاً پیگرد قانونی خواهد داشت.

فهرست مطالب

۷.....	دیباچه به قلم دکتر سید حبیب الحق حسینی
۱۴.....	مقدمه
۱۷.....	بخش اول: از تولد تا ازدواج
۲۷.....	بخش دوم: تحصیل و تدریس
۴۹.....	بخش سوم: سفرهای خارجی
۶۲.....	بخش چهارم: پژوهش
۷۲.....	بخش پنجم: کتاب و خوشنویسی
۸۷.....	بخش ششم: خورموج (حوادث، فرهنگ، آیین ها و رسوم)
۱۱۴.....	بخش هفتم: نام آوران دشتی و خورموج
۱۳۴.....	بخش هشتم: مستندات

دیباچه به قلم دکتر سید حجت الحق حسینی

استاد دانشگاه و پژوهشگرین المللی
مشاور ارشد پیشین اخترشناسی در سازمان جهانی یونسکو

در نیمروز دل چسب یک روز زمستانی دی ماه ۱۳۹۴ ش. در دانشکده فیزیک دانشگاه تهران، میزبان عزیزی از استان بوشهر و پهنه خلیج فارس بودم. ایشان به توصیه معاون آموزشی وزارت آموزش و پرورش معرفی شده بودند. بحث ما در حوزه نجوم و کیهان شناسی بود. از نجوم رصدی تا رصدخانه دریایی و از محتوای آموزشی تا پروژه های اجرایی، از نگاه ملی تا دید بین المللی با تأکید بر اجرای محلی گفتگو کردیم. در همان جلسه قرار شد در بهمن ماه در رصدخانه پژوهشی مهر، سخنرانی و کارگاه آموزشی و پژوهشی داشته باشیم.

سرانجام بهمن شورانگیز از راه رسید و برای دیدار راهی دیار دریا شدم. هنوز که هنوز است عظمت پهنه نیلگون خلیج فارس و زیبایی دل انگیز سحرآمیزش در ذهن و ضمیرم، درخشندگی نام بلند ایران و عزت فرهنگ ایرانی است. در خلوت خانه جان از ابهت اقتدار ملی ایران، شورها جریان داشت و در جلوتکده زبان، شیرینی گفتار فارسی، صلابت فرهنگ ایرانی را نشان می داد. ظاهر آرام و باطنم شوریده بود. بایستی که تدبیر می کردم تا آرامش عقل و شوریدگی جان را آشتی دهم. کارهای جاری تخصصی در نهایت توفیق به انجام رسید و آسودگی خاطری پدید آمد.

به پیشنهاد هوشمندانه میزبان عزیز برای دیدار مردی فرهنگ مند و دانش گستر در شهر خورموج هماهنگی شد. هر دوراهی آن سامان شدیم. از بوشهر تا دشتی، ذکر خیر جمیل ایشان و آثار پژوهشی ایشان بود. ساعتی بعد در خانه پربرکت «استاد سید کوچک هاشمی زاده» مهمان شدیم. برای نخستین بار، مردی دانشور و مهربان، بینشور و خردمند را دیدم که در نهایت فروتنی، بزرگ بود و بزرگوار. در همان نخستین دقایق گفتگو دانستم که مردی سخت خلیق است و بس علیم. چهره نورانی ایشان،

نوری تابنده از ملکوت ارض، عرضه می کرد و آسمان برکت می گرفت. فروتنی دانامرد دشتی، خبرآوری از جوشش چشمه های حکمت داشت و بزرگ منشی ایشان، پوش جویباران رحمت بود. گرچه نامش، سید کوچک است اما کم سخن و گزیده گو، دقیق و عسقی است. ژرف اندیشی عجیبی در اندیشیدن و بازگو کردن دارد. بازنوشت این صفات خود برترین دلیل بر «بزرگی» اوست. هاشمی زاده، چونان اجداد طاهرین (سلام الله علیهم اجمعین) بزرگ است و بزرگوار. این اساتین بینش، اساتید دانش هستند.

کتاب های مرجع فرهنگ نامه و دائره المعارف های گوناگون در بوستان کتابخانه اش، خانه را گلستان کرده است و جانش را بهارستان. خورشید اخلاق و دیانت، از مشرق جانش طالع است و طالع همایونش بر فرهنگ پروری و آموزش مبارک گشته است. زندگانی این کوشامرد ایرانی، نور است و روشنایی فرهنگ. عسل بیانش، فرهیختگی است و اثرینانش، دانش نامگی. نور جانش متأثر از کلام کامل دادار جهان است. و کدامین ملاک، شایسته تراز مکیال کمال انسانی شناسا هستیم؟ سلامت روح و صلابت کار هاشمی زاده، ریشه در اصالت دارد.

گفتگوها بالنده تر شد. از دانش و تجربه کاری استاد؛ او را بیشتر و بهتر شناختم. پیشنهاد همکاری با فرهنگستان زبان و ادب فارسی، همراهی با مراکز دائره المعارف نویسی و دانشنامه پژوهی در کشور، شناخت خوبی را در این عالم عامل، نهاد رفتاری کرده است. یقین کردم واژه عالم به حقیقت برایش کوچک است. او «علیم» است و میزبان واژه هاست. و این چنین است که میزبانی فرهنگ، دریادلی می خواهد.

در همان محضر، برخی پژوهش های استوارش را زیارت کردم: شصت دفتر فراهم آمده از لغات متشابه فارسی، دستور زبان گویش دشتی، ضرب المثل های محلی دشتی، و کار فاخر فرهنگ واژگانی گویش دشتی. دفاتر دست نوشته ای که به واقع کاغذ زراست و اخبار از آخباری دارد که اختصار از آنها را آگاهی از فرهنگ و زبان گویشوران دشتی و زیست مندان ساحل خلیج فارس می طلبد.

از همان روز دغدغه مهمی در من پدید آمد. شوری شیرین در اقیانوس دلم هیجان به پا کرد و رسالتی سنگین بر شانه وجدانم نهاده شد. دلدادگی ام در آستان آسمان دانش نجوم و کیهان شناسی از یک سو، شیدایی و شوریدگی ام در زمینه فرهنگ و پژوهش های فرهنگی از سویی دیگر، در باطن من وجدی به وجود آورده است که آن